

Motion till riksdagen 2011/12:So1

av Eva Olofsson m.fl. (V)
med anledning av prop. 2011/12:4

Utredningar avseende vissa dödsfall

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att självmord som misstänks ha genomförts efter hot och påtryckningar i en hedersrelaterad kontext ska omfattas av utredningsförfarandet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dödsfall som skett utomlands bör omfattas av utredningsförfarandet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att försök till dråp och mord ska omfattas av utredningsförfarandet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att familjerådgivningen ska vara skyldig att lämna de uppgifter som behövs för en utredning.

Dödligt våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem. År 2010 anmäldes över 30 000 fall av misshandel och över 4 000 våldtäkter mot kvinnor över 15 år (Brottsförebyggande rådet, Brå). En stor andel av misshandelsbrotten mot kvinnor begås av närstående män. Antalet anmälningar av misshandelsbrott mot kvinnor ökade med 34 % 1999–2009. Anmälningarna fortsätter att öka för varje år. Detta beror på att kvinnors benägenhet att anmäla har ökat, men det finns även mycket som tyder på att det faktiska våldet mot kvinnor ökar (Diesen och Diesen, Övergrepp mot kvinnor och barn, 2009, Brå 2008:25). Mörkertalet beräknas vara mycket stort. Brå uppskattar att endast 20 % av alla brott leder till polisanmälan (Brå 2008:25).

Fel! Okänt namn på

Varje år dödas ca 17 kvinnor av närstående män. Detta är oacceptabelt; samhället bör göra mycket mer för att ta fram åtgärder som kan förhindra mäns våld mot kvinnor.

Vänsterpartiet har under flera års tid lagt förslag i riksdagen om att tillsätta en haverikommission som ska se över varje fall där en kvinna mördats eller misshandlats till döds av en närstående man. En liknande lagstiftning finns redan när det gäller barn som dödas av närstående. Därför är det mycket glädjande att regeringen nu föreslagit att även dödligt våld mellan närstående vuxna ska utredas. Syftet med utredningsverksamheten ska vara att ge underlag för förslag till åtgärder som förebygger att kvinnor och män utsätts för våld eller andra övergrepp av närstående eller tidigare närstående personer. Regeringens förslag omfattar alla fall av dödligt våld, oavsett kön på offer eller förövare. Det är vi positiva till eftersom utredningarna då även kommer omfatta dödligt våld i t.ex. samkönade relationer och dödligt våld som utförts av nära familjemedlemmar i ett hedersrelaterat sammanhang. Det förekommer även att män utsätts för dödligt våld av kvinnor, även om det är ovanligt.

Sammantaget är vi nöjda med regeringens förslag, men vi framför nedan ett par punkter där förbättringar kan göras.

Hedersrelaterat våld och förtryck som lett till självmord

Regeringen har föreslagit att självmord till följd av psykisk misshandel av en närstående inte bör omfattas av utredningssystemet. Regeringen hänvisar till att bedömningen av om självmord har begåtts med anledning av brott riskerar att bli både godtycklig och svår. Vi har förståelse för detta men anser ändå att självmord där det finns misstanke om att dödsfallet föregåtts av hot och påtryckningar av hedersrelaterad karaktär ska ingå. Vi delar Sveriges Kvinnojourers Riksförbunds inställning att utredningsmyndigheten annars riskerar att missa fall med s.k. balkongflickor som efter svår psykisk misshandel tagit sina liv. Det är mycket angeläget att åtgärder tas fram för att bekämpa denna grova form av hedersrelaterat våld.

Därför bör regeringen återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att självmord som misstänks ha genomförts efter hot och påtryckningar i en hedersrelaterad kontext ska omfattas av utredningsförfarandet.

Dödsfall som skett utomlands bör utredas

Regeringen har föreslagit att dödsfall som skett utomlands får utredas om personen vid dödsfallet var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige. Det är inte bra att frivilligheten blir huvudregel när det gäller utredningar av dödsfall som skett utomlands. Vi anser, i likhet med Länsstyrelsen Östergötland, att lagförslaget i stället ska formuleras starkare.

Fel! Okänt namn på

Regeringen bör därför återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att dödsfall som skett utomlands bör utredas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Försök till dråp och mord ska omfattas

Vi anser, i likhet med Kriminalvården, att även fall där offret överlevt försök till dråp eller mord ska utredas. Detta ger utredningsmyndigheten ett bredare underlag för att komma med förslag på åtgärder för att bekämpa våld mellan närstående. Eftersom mäns våld mot kvinnor är ett så omfattande och allvarligt samhällsproblem är det extra viktigt att lyssna på de kvinnor som faktiskt utsatts för det grävsta våldet.

Regeringen bör därför återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att försök till dråp och mord ska omfattas av utredningsförfarandet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Familjerådgivningen ska vara skyldig att lämna uppgifter

Regeringen har föreslagit att familjerådgivningen ska undantas från de myndigheter och yrkesverksamma som på utredningsmyndighetens begäran ska lämna uppgifter till en utredning av dödsfall. Regeringen hänvisar till att sekretessen är absolut inom familjerådgivningen och att den speciella förtroendesituationen väger tyngre än nyttan av att få ut uppgifter som är väsentliga för utredningen. Vi delar inte den uppfattningen utan anser att intresset av att hitta åtgärder för att stoppa mäns dödliga våld mot kvinnor väger tyngre. Länsstyrelsen Östergötland anser för övrigt att hela lagförslaget skulle försvagas om familjerådgivningen undantogs från uppgiftsskyldighet eftersom man då skulle riskera att tappa information som är väsentlig för utredningen. Vi håller med om detta.

Regeringen bör därför återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att familjerådgivningen ska vara skyldig att lämna de uppgifter som behövs för en utredning. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 6 oktober 2011

Eva Olofsson (V)

Bengt Berg (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Marianne Berg (V)

Lena Olsson (V)